

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus HUMANIS. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 6. Vtru[m] consensus per verba de præsentia, cum conditione de futuro faciat matrimonium simul ac ponitur conditio: an verò requiratur novus consensus expressus de præsentia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

si serio fit addita, ante impletam conditionem non erit coram Deo Matrimonium, quiddam tandem præsumatur aut iudicetur in foro externo.

Dico Quintò: Conditiõ honesta de futuro suspendit Matrimonium. Patet ex Cap. *Super eo*, de Conditionibus appõsitis. De præsentibus non suspendit. Sed est

D V B I V M V I.

Verum iste consensus per verba de presenti, cum conditione de futuro, faciat Matrimonium simul ac ponitur conditio: An verò requiratur novus consensus expressus de presenti?

72
D. Thomas
requirit
novum cõ-
sensum.

Perique Doctores docent requiri novum cõsensum. Ita D. Tho. hic. qu. 47. ar. 5. Ioannes Maior dist. 27. qu. 4. Victoria Relección de Matrimonio. Sotus dist. 29. q. 2. art. 1. Couar. 2. parte cap. 3. nu. 5. in principio.

Canonistæ
negant.

Verum communis sententia Canonistarum est in contrarium; ut idem Couarruias testatur; quã etiam tenet Nauarr. cap. 22. num. 63. Silvester Matrimonij 3. §. 6. Paludanus dist. 29. q. 4. a. 4. Gabriel dist. 28. in fine.

73
Sententia
Auctoris.

Respondeo: Si contrahentes exprimant, vel saltem intendant, ut contractus firmus sit posita conditione sine alio consensu, probabile est esse matrimonium statim posita conditione. Tenent Auctores secundæ sententiæ. Ratio est: nam in cæteris contractibus sub conditione initis, videmus eos statim conditione posita esse validos: ergo idem censendum de contractu matrimonij: neque enim est vlla ratio, cur illi validi sint, hic non sit.

Obiectio,
quod sacra-
mentum non
possit pen-
dere ex cõ-
ditione
futura.

Dices Primò: Hic contractus est Sacramentum: at Sacramentum non potest esse pendens; ut patet in alijs Sacramentis: non enim Baptismus incipit esse Sacramentum ex aliqua conditione futura; sed statim, dum fit, est, vel non est Sacramentum. Confirmatur: quia si contractus incipit esse Sacramentum posita conditione, incipit tunc esse Sacramentum, quando non amplius est; quod est absurdum.

Solvitur,
& negatur.

Respondeo: Ratio Sacramenti debet sequi naturam rei, in qua ponitur. Quare, cum hoc Sacramentum ponatur in contractu, debet sequi naturam contractus. Dominus enim nihil mutavit circa contractum Matrimonij, sed solum constituit ut omnis talis contractus legitimus inter fideles initus, esset Sacramentum, ut supra dictum est ex Concilio Tridentino. Vnde, si postea conditione posita contractus Matrimonij efficitur validus (sicuti videmus in alijs contractibus) oportet etiam tunc sit Sacramentum: alioqui dabitur contractus coniugij inter fideles, qui non sit Sacramentum. Vnde nego Sacramentum non posse esse villo modo pendens ex cõditione futura, quãdo illa conditio est veluti pars & complementum illius signi sacramentalis. Simile est in Sacramento Confessionis, quod pendens est in ratione Sacramenti, donec absolutio accedat, quæ interdum post multos dies accedere potest: quã posita confessio primum habet rationem Sacramenti, estque causa gratiæ. Simile quoque esset si Deus instituisset Sacramentum Baptismi, ut conferret gratiam postmodum, idque sub aliqua conditione futura; vi-

A simili.

delicet si homo tunc ratum haberet quod ante susceperat. Tunc enim Baptismus non esset Sacramentum absolute, nisi posita illa prædicta conditione; sed tantisper esset Sacramentum pendens & conditionatum: posita tamen illa conditione, sine alia actione fieret signum absolutum & causa absoluta. Multò autem facilius id fieri potest in contractibus, qui sicut possunt esse causa sub conditione, ita etiam possunt esse signa sub conditione, ut manifestum est si contractus ad obligationem quam efficit, comparetur. Quòd si id fieri potest respectu obligationis, cur non etiam respectu gratiæ? Fateor tamen, id, quod omnino completum est, non posse esse pendens, sed necessario tunc habere rationem Sacramenti, dum aliquid eius est, vel nunquam: fieri enim nequit, ut postquam nihil eius est, incipiat esse Sacramentum, ut supra dictum est. Ad confirmationem supra positam:

Respondeo Negando Consequentiam: Contractus enim ille adhuc aliquo modo est, cum incipit existere conditio; nam conditio est pars contractus, pertinet ad eius substantiam: conditio enim impleta, si iungatur verbis contractus, significat præsentem consensum.

Dices Secundò, Capitulo *Per tuas*, de Conditionibus appõsitis, Pontifex talem contractum matrimonij sub conditione inity vocat sponsalia: ergo non est Matrimonium.

74
Obiectio
solvitur.

Respondeo: Vocat sponsalia ante impletam conditionem, non autem post impletam.

Dices Tertio, Capitulo *Super eo*, eodem titulo, Urbanus dicit, eos qui contraxerunt sub conditione, si pater consenserit, non esse cogendos ad contrahendum Matrimonium, nisi posita conditione: ergo sentit nondum esse Matrimonium. Et confirmatur. Nam ibidem dicit eundem consensum non esse habendum de presenti, qui licet per verba de presenti evidenter exprimatur, in alieno tamen arbitrio nondum habito ponitur.

Obiectio.

Respondeo: Fateor non esse Matrimonium ante positam conditionem, imò nec vim sponsalium habere absolute loquendo; & ideò non est quis cogendus: impleta autem conditione cogendus est, ut stet contractui. Vide Glossam in illa duo Capitula, Ad Confirmationem: Et si ille consensus non censetur consensus de presenti ante positam conditionem, eã tamen positã censetur esse de presenti, ut rectè notat Glossa: existentia enim illius conditionis iuncta verbis contractus, significat præsentem consensum in Matrimonium: sicut enim consensus potest significari verbis, ita etiam significari potest aliquo signo externo ad id inlitturo ex conventionem contrahentium.

Solvitur.

Dices Quarto: Si quis contraxisset hoc modo cum vna: *Accipio te ex hoc tempore in meam uxorem, si pater consenserit*; & postea ante consensum patris contrahat absolute cum alia, validum erit Matrimonium: cum secunda; & accedente conditione prioris contractus, nihil fiet cum prima: ergo prior contractus non habebat vim matrimonij.

Obiectio.

Respondeo: Hinc rectè inferri non habuisse vim Matrimonij absolute ante conditionem impletam, imò ne sponsalium quidem de futuro; quia ex tali contractu cum priore, non esset ortum impedimentum publicæ honestatis; quod tamen vera sponsalia pariunt: vnde postea cum illis fore posset contrahere. Aduerte tamen eatenus hunc contractum habere vim sponsalium, quatenus accedente

Solvitur.

accedente copula affectu maritali, etiam ante cōpletam conditionem, transfret in matrimonium: vt apertè colligitur ex duobus Capitulis citatis.

75
Contrahēs
cum cōsan-
guinea si
Papa dis-
pensauerit.

Petes: Si quis contrahens cum consanguinea in quarto gradu, dicat: Contraho tecum ex nunc si Papa dispensauerit: vtrum postea conditione posita sit factum matrimonium, sine nouo consensu?

Respondeo: Probabilius videri esse matrimonium, modò expressè inter illos conuenerit, vt posita conditione censeantur absolute consensisse de presenti. Hanc sententiam docent plerique Lurisperiti citati à Couarruua p. 2. c. 3. num. 8. in principio. Addit autem Couarruuias esse hanc sententiam necessariò consequentem ex opinione Canonistarum. Et probari potest ratione supra facta ex alijs contractibus.

Dices Primò: Ista persona sunt inhabiles ad contrahendum matrimonium; ac proinde earum consensus non cadit in debitam materiam.

Respondeo: Etsi illa persona sint inhabiles ad contrahendum absolute, non tamen sunt inhabiles ad contrahendum conditionatè: sicuti filiusfamilias etsi sit inhabilis ad donandum absolute, non tamen est inhabilis ad donandum sub conditione, v. g. si parens consenserit: quo consensu posito donatio est valida sine noua actione. Ergo pari modo hic. Eadem est ratio in votis conditionatis, etiam si sint contra Iura: vt si Religiosus voueat longam aliquam peregrinationem contra regulam; tamè sub conditione, si Papa vel superior consenserit.

Dices Secundò: Conditio quam illi adiungunt est contra Ius: nam non est in potestate contrahentium, & ceteri debet impossibilis. Ob hanc rationem, quidam putant ne quidem sponsalia nasci ex tali contractu, aduentu conditionis. Ita Siluester Verbo *Matrimonium*. 3. q. 9. & Dominicus Soto dist. 29. q. 2. art. 1.

Respondeo: Conditio tunc non censetur impossibilis, quando Princeps solet eam concedere. Vnde cū Papa solet dispensare in 3. & 4. gradu, censetur hæc conditio possibilis.

Adde tamen: Etsi hæc sententia videatur probabilior & verior, tamen in praxi sequendum est id quod est securius; præsertim quando sine difficultate fieri potest. Vnde qui sub talibus conditionibus contraxissent, omnino inducendi sunt, vt posita conditione rursus contrahant.

DVBIVM VII.

Vtrum consensus metu extortus sufficiat ad Matrimonium?

76
Respondeo, Non sufficere; sed huiusmodi metum irritum reddere Matrimonium, si sit metus cadens in virum constantem, & ad extorquendum consensum iniquè incussus. Patet Capitulo, *Cum locum*, & Cap. *Consultationi*, de Sponsalibus.

Tria requisita vt metus cadens in constantem virum, reddat irritum matrimonium.

Notandum est Primò: Metum cadentem in constantem virum, esse metum grauis mali, qui prudentè virū meritò permoueat, v. g. ad matrimonium, tanquā ad minus malum. Talis est Primò: Metus mortis vel mutilationis. Secundò: seruitutis, verberum atrocium, longi exilij, longi carceris. Tertio: amissionis status honorifici, iniquè nsa-

mia Iuris, amissionis omnium bonorum vel maioris partis, excommunicationis iniusta & difficultis sublatu. Quartò: Omnis metus, qui respectiue grauis meritò ceteri queat, quod prudens arbitrabitur. Quod enim est grauis metus puellæ, vel adoleſcenti, vel seni, non est grauis viro robusto & animoso. Vide Couarruuiā 2. parte cap. 3. §. 4. & Nauarrum cap. 22. nu. 51.

Notandum Secundò: Hunc metum debere esse incussum ad consensum eliciendū. Si enim aliunde proueniat, non irritat Matrimonium: vt si metu mortis ex tempestate concepto contrahas cum concubina, vel emittas votum Religionis, firmum est.

Notandum Tertio: Hunc metum debere esse incussum iniquè, saltem respectu huius finis. Nam si iuste incutitur, non irritat Matrimonium: vt si quis per excommunicationem cogatur contrahere Matrimonium, vel quia sponsalia iurauit, vel propter copulam sub promissione matrimonij obtentam. Item si lex sit, vt qui virginem vitiauit, illam ducat, potest compelli etiā sub pœna mortis. Nec obstat, quod ait Couarruuias 2. parte, cap. 3. §. 5. nu. 7. metum irritare Matrimonium, etsi is, qui cogitur, metus causam dederit: quia fieri potest, vt quis causam dederit, & tamen iniuste cogatur; quia non cogitur ab eo cuius est compellere: vt si parens inuentum adoleſcentem cum filia, cogat contrahere (habetur casus iste in Cap. *Veniens*) alioqui minitans accusationem. Quamuis enim possit eum accusare absolute, non tamen potest minari accusationem eo fine vt consensum extorqueat: vnde hic metus est iniuste incussus respectu huius finis. Et sic intellige Cap. *Veniens*, 2. de Sponsalibus.

DVBIVM VIII.

Vtrum Matrimonium graui metu contractum, sit irritum Iure diuino naturali, an solum Ecclesiastico?

77
Q Vidam putant matrimonium graui metu contractum, esse irritum Iure diuino naturali. Ita Scotus dist. 29. ar. 2. Couarruuias 2. parte, cap. 3. §. 5. nu. 6. & infinat Nauarrus cap. 22. nu. 51. Ratio est; quia talis consensus metu extortus non est liber: matrimonium autem liberū consensum postulat. Ex quo fundamento Nauarrus censet, etiam Matrimonium, quod leui metu contractum est, esse irritum coram Deo, si metus iste contractui verè causam dederit; quod tamen in foro externo non præsumitur.

Sed communior sententia est, solum Iure Ecclesiastico irritum esse huiusmodi matrimonium. Ita Durandus dist. 29. qu. 2. Palud. ibidem q. 1. art. 2. Maior ibidem qu. 1. Sotus ibid. q. 1. ar. 3. & alij.

Respondeo & Dico Primò: Matrimonium ex graui metu contractum non est irritum præcisè defectu libertatis. Probat: quia contractus ex metu graui absolute est liber; nam per opus extali metu profectum possumus mereri & peccare: ergo non deest libertas Iure naturæ necessaria. Confir. ex Matrimonio contracto metu mortis in tempestate, vel instante prælio; vbi non est maior libertas, quàm si metus ad id esset incussus; æquè enim inuit facit.

Dico

77
Sententia
Scoti.

Comenior
sententia.

Matrimo-
nium metu
contractū
non est ir-
ritum defe-
ctu liber-
tatis.